

blevet interesseret ogsaa i Banker. Nu have de kjøbenhavnske Pengemænd lagt deres Penge sammen i disse store Bankforetagender, som vi jo have en Række af her i Kjøbenhavn, og de have oprettet Filialer forskellige Steder ude i Landet, og af disse Filialer drage de et uhyre stort Overskud, saa at de i gode Tider, naar der ikke indtræffer alt for mange Uheld, have meget store Indtægter af disse Banker. Da altsaa Landbruget selv har faaet Brug for Banker, og da ogsaa Købstædernes Købmænd navnlig i Jylland og Fyn ere interesserede i Banker, have Købmændene sammen med Landboerne rundt omkring i Landet dannet Aktieselskaber med en Kapital paa 1—2—3—400,000 Kr. og oprettet en Bank. Men naar en saadan Bank skal virke, er et Hundrede Tusinde Kr. i Aktiekapital ikke nok, og saa have de faaet Stempelbegunstigelse og oprettet en Sparekasseafdeling ved Siden af, saa at de ved denne Sparekasseafdeling have faaet den nødvendige Driftskapital. Saadan er Forholdet, og saaledes har det været siden 1880. Og skønt det nu ikke er godt at forstaa, hvorledes Lovens § 11 — hvad den ærede Ordfører jo ogsaa udtalte — kunde give Tilladelse til, at Bankerne kunne faa disse Stempelbegunstigelser, som de maa have for at drive Sparekasseforretninger, er det blevet mig meddelt, og jeg har Grund til at tro, at det er rigtigt, at siden 1880 er der oprettet ikke mindre end 56 Banker, som have faaet denne Sparekassebegunstigelse foruden at de gamle have faaet Begunstigelserne fortsatte med 10 Aar ad Gangen. Det høje Ting vil kunne forstaa, at dette Spørgsmaal her i og for sig er et uhyre stort Spørgsmaal. Det angaar i Virkeligheden Hundreder af Millioner. Man behøver blot at tænke paa de store Banker her i Kjøbenhavn, som ude i Provinserne i deres Avertissementer prange med, at de have saa og saa mange Millioner i deres Banker.

Det er blevet oplyst for mig, at den 7. September 1901 har Haandværker- og Detailhandlerbanken i Næstved anmodet om at faa Begunstigelsen ligesom tilforn, men det er blevet afslaaet. Den 7. September 1901 har ligeledes Næstved og Omegns Haandværkerbank forlangt at faa den almindelige Begunstigelse, men det er blevet nægtet, og 1902 er der en Bank nede i Storeheddinge og samme Aar en Bank nede i Stege, der have ønsket det, og endelig er der Fyns Landmandsbank. Disse 5 Banker have andraget om at faa den almindelige Begunstigelse, som er til-

staaet 56 Banker siden 1880, men det er blevet nægtet. Saa vidt mig bekendt have 4 af de her nævnte Banker været nødte til fuldstændig at indstille deres Virksomhed, da de ikke have kunnet faa denne Begunstigelse, Bankerne skabe sig jo netop Driftskapital ved, at de faa en Sparekasseafdeling. Kun Fyns Landmandsbank har prøvet paa, om det var muligt at fortsætte Arbejdet, i alt Fald foreløbigt, uden at have denne Begunstigelse. Men samtidig med, at det er sket, oplyses det for mig her i et Brev fra Odense af 27. Oktober 1902, at der har staaet en Bekendtgørelse sidst i Oktober Maaned i „Berlingske Tidende“ fra Kjøbenhavns Laane- og Diskontobank, hvoraf det fremgaar, at Banken den 9. har aabnet en Filial ude i Hellerup, hvor den modtager Indskud i sin Sparekasseafdeling, som om ingen Ting var passeret. Hvordan kan det nu gaa til, at der er 5 Banker ude i Provinserne, der bede om at faa Stempelbegunstigelse, men ikke kunne faa nogen; men saa opretter en af de store Banker her i Kjøbenhavn en Filial ude i Hellerup, og der kan der modtages Sparekasseindskud? Ja, det kan gaa til paa den Maade — derfor er det ogsaa, at Sagen bliver saa indviklet og alvorlig —, at den vedkommende Bankdirektør for Hovedbanken inde i Kjøbenhavn kan underskrive 1,000 Sparekassébøger og sende dem ud til Filialen i Hellerup, og saa kunne de derude drive Sparekasseforretninger. Filialen ude i Hellerup har ganske vist ingen direkte Begunstigelse, men ved Hjælp af Hovedbanken kan den drive akkurat den samme Forretning, som hvis den havde Begunstigelse. Hvis det bliver Skik og Brug, og det lader det til, siden det synes, at der fuldstændig skal lukkes af, bliver Resultatet det, at de store gamle Banker, navnlig de store kjøbenhavnske Pengeinstitutter til syvende og sidst erobre hele Landet, og at vi, naar vi ville gøre Bankforretninger, maa laane hos kjøbenhavnske Pengemænd.

Spørgsmaalet bliver saa stort og saa alvorligt, fordi alle Landboere indirekte ere interesserede i Bankforhold. Jeg kan tale med om denne Sag, da jeg har haft med den Slags Forhold at gøre ovre i Horsens. Efter at vi i mange, mange Aar kun havde haft en Filial af et af de største Pengeinstitutter her i Kjøbenhavn, bleve vi kede af den Historie, og saa vare vi nogle Bønder ude paa Landet og nogle Købstadmænd, som sloge os sammen, og vi fik samlet en Aktiekapital paa 200,000 Kr. i Aktier paa 200 Kr., saa at ogsaa